

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

Bulletin of Science and Education

№ 5(11) 2023

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 5(11) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 5(11) 2023

Kiev – 2023

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»):
журнал. 2023. № 5(11) 2023. С. 945

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 31.05.2023, № 14/5-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходить застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волощенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головня Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Співки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Коштар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)

- ✚ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✚ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✚ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✚ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✚ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✚ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✚ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українського-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✚ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✚ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✚ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✚ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- ✚ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✚ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант (м. Дніпро, Україна)
- ✚ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)
- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, (Київ , Україна)
- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Тележкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Чікарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шермет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

УДК 373.2.016:712.4

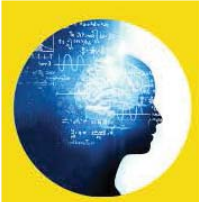
[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-831-845](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-831-845)

Шелепко Галина Володимирівна асистент кафедри дошкільної освіти, аспірант спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (дошкільна педагогіка), Український державний університет імені Михайла Драгоманова, вул. Пирогова, 9, м. Київ, 02000, тел.: (068) 404-83-09, <https://orcid.org/0000-0002-0063-8632>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ

Анотація. У статті здійснено аналіз сутності поняття «педагогічні умови» як відповідні педагогічні обставини, сукупність об'єктивних можливостей, змісту, форм, методів, педагогічних прийомів ландшафтотворення розвивального середовища, які спрямовані на формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку.

Теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобом ландшафтного дизайну. Описано змістовий контекст чотирьох взаємопов'язаних педагогічних умов, а саме: *перша педагогічна умова* полягає у створенні природного, культурного, сенсорно-пізнавального, соціально зумовленого ігрового та мовленнєвого розвивального середовища закладу дошкільної освіти, яке сприятиме формуванню основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку; *друга педагогічна умова* – реалізує організацію педагогічного супроводу як єдиного індивідуального маршруту формування основ дизайнерських умінь дітей 5-7 років за допомогою різноманітних форм (заняття, самостійної дизайнерської діяльності), методів (споглядання світу природи, наповнення предметно-просторового середовища стимулюючими матеріалами, врахування художньо-естетичного досвіду кожної дитини, інтеграції різних видів діяльності, уможливлення педагогом естетичної цінності нового ландшафтного дизайну, художнє конструювання, моделювання, декорування), засобів (ландшафтний дизайн) та прийомів (слічення, сканування, структурування, систематизація, перекодування,

угруповання, добування, асоціація); *третьою педагогічною умовою* сприяє налагодження співтворчості, співавторства, партнерства з педагогами закладу дошкільної освіти для підвищення у фахівців дошкільної освіти основ художньо-конструкторських умінь засобом інтерактивні форми взаємодії (соціально-психологічний театр, коучинг, віртуальний методичний кабінет, воркшоп, тематичний марафон, фестиваль педагогічних ідей, методичний аукціон, методичний ландшафтний проєкт, методичний бенефіс, віртуальний арт-ландшафт); *четвертою педагогічною умовою* представлена педагогічною взаємодією з батьками з проблеми формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку через просвітницьку та профілактичну діяльність.

Ключові слова: педагогічні умови, формування основ художньо-конструкторських умінь, старший дошкільний вік, ландшафтний дизайн.

Shelepko Halyna Volodymyrivna Assistant of the Department of Preschool Education, PhD student of specialty 011 «Educational and pedagogical sciences» (preschool pedagogy), Mykhailo Drahomanov State University of Ukraine, Pirogov St., 9, Kyiv, 02000, tel.: (068) 404-83-09, <https://orcid.org/0000-0002-0063-8632>

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE FUNDAMENTALS OF ART AND DESIGN SKILLS IN CHILDREN OF OLDER PRESCHOOL AGE BY LANDSCAPE DESIGN

Abstract. The article analyzes the essence of the concept of "pedagogical conditions" as appropriate pedagogical circumstances, a set of objective possibilities, content, forms, methods, pedagogical techniques of landscape formation in a developing environment aimed at forming the foundations of artistic and design skills in children of older preschool age. The pedagogical conditions for the formation of the foundations of artistic design skills in children of senior preschool age by means of landscape design are theoretically substantiated. The content context of four interrelated pedagogical conditions is described, namely: the first pedagogical condition is to create a natural, cultural, sensory-cognitive, socially conditioned game and speech development environment of a preschool education institution, which will contribute to the formation of the foundations of art and design skills in children of senior preschool age; the second pedagogical condition -

implements the organization of pedagogical support as a single individual route for the formation of the foundations of the design skills of children 5-7 years old using various forms (classes, independent design activities), methods (contemplation of the natural world, filling the subject-spatial environment with stimulating materials, taking into account artistic and the aesthetic experience of each child, the integration of various activities, the ability of the teacher to the aesthetic value of a new landscape design, artistic design, modeling, decoration), means (landscape design) and techniques (calculus, scanning, structuring, systematization, recoding, grouping, obtaining, association); the third pedagogical condition contributes to the establishment of co-creation, co-authorship, partnership with teachers of preschool education institutions to improve the basics of art and design skills among preschool education specialists by means of interactive forms of interaction (social-psychological theater, coaching, virtual methodological room, workshop, festival, methodical auction, methodical landscape project, methodological benefit performance, virtual art landscape); The fourth pedagogical condition is represented by pedagogical interaction with parents on the problem of forming the foundations of artistic and design skills in children of senior preschool age through educational and preventive activities.

Keywords: pedagogical condition, forming the foundations of artistic and design skills, senior preschool age, landscape design.

Постановка проблеми. Актуальність формування основ художньо-конструкторських умінь в дітей старшого дошкільного віку зумовлюється соціальним замовленням суспільства, оскільки рівень потреб цивілізації тісно пов'язаний з розвитком дизайнерської діяльності.

Враховуючи, актуальність, виникає необхідність виявлення й теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку як пріоритетного завдання покращення якості сучасної дошкільної освіти в Україні.

Для реалізації цього завдання у дослідженні, необхідно створити умови для повноцінної участі дитини п'яти (шести, семи) років в дизайнерській діяльності, що забезпечує «запуск» механізмів вільної художньо-конструктивної самовиражальної творчості, під час якої розкриває самостійність, ініціативність, креативність, свобода вибору моделювання ландшафтного дизайну тощо.

Функціонуванню різних форм закладів дошкільної освіти (звичайних, сімейних, мобільних, «школи супергероїв», центрів педагогічного партнерства) сприятиме використання інноваційних технологій, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті, формах, методах і прийомах навчання, виховання, управління освітнім процесом, а також передбачає визначення низки педагогічних умов ефективного процесу формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність поняття «педагогічні умови» тлумачили Є. Хриков (як обставини, які обумовлюють певний напрямок розвитку педагогічного процесу), Н. Посталюк (це педагогічні обставини, які сприяють (або протидіють) прояву педагогічних закономірностей, зумовлених дією певних факторів), Т. Шамова (чинники успіху у процесі управління навчанням), М. Боритко (зовнішні обставини, чинник, що здійснює суттєвий вплив на протікання педагогічного процесу, тією чи іншою мірою свідомо сконструйований педагогом, такий, що спричиняє, але не гарантує певний результат процесу) [14].

Проблема навчання дітей старшого дошкільного віку основам дизайну частково розглянута А. Івершинь, Н. Луцан, Н. Голотою та ін. [17].

Мета статті – теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобом ландшафтного дизайну.

Виклад основного матеріалу. З точки зору зазначеної проблеми дослідження, пропонуємо розглянути питання дефініції понять «умови», «педагогічні умови», «художнє конструювання», «уміння», «художньо-конструкторські уміння», «ландшафтний дизайн».

Поняття «умови» у науковій педагогічній літературі розглядають видовим до таких родових понять як «середовище», «обставина», «ситуація» [12, С.212].

У педагогіці існують різні підходи до інтерпретації поняття «педагогічні умови». Вітчизняні науковці, розглядаються їх як [8, С.10]:

- сукупність взаємопов'язаних передумов, передусім матеріально-технічне, кадрове, організаційно-технологічне, інформаційне забезпечення;
- обставини процесу навчання й виховання, які забезпечують досягнення поставлених освітніх цілей;
- ефективні внутрішні чинники освітнього середовища (освітньої системи);

– організаційні (організаційно-управлінські) ресурси й заходи.

Комбінуючи трактування вище представлених понять, ми можемо сказати, що педагогічні умови – це відповідні педагогічні обставини, сукупність об'єктивних можливостей, змісту, форм, методів, педагогічних прийомів ландшафтотворення розвивального середовища, які спрямовані на формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку.

На наш погляд, повнота використання педагогічних умов регулює, ефективність педагогічної взаємодії та підвищує рівень сформованості основ художньо-конструкторських умінь особистості дитини.

У свою чергу, поняття «художнє конструювання» або дизайн, енциклопедичний довідник подає як своєрідний метод проектування предметного середовища [3, С. 64].

Таким чином, теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив нам визначити змістовий контекст чотирьох взаємопов'язаних педагогічних умов формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобом ландшафтного дизайну.

Перша педагогічна умова – це створення розвивального середовища закладу дошкільної освіти. Метою якої є: обґрунтування можливого варіанту створення сприятливих зовнішніх умов для формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

За Державним стандартом дошкільної освіти (2021р.) створення універсального дизайну в закладі дошкільної освіти як доступного, безпечного, розвивального максимально придатного навколишнього середовища дає змогу ефективно використовувати потенціал різних моделей організації освітнього процесу із застосуванням сучасних технологій, освітніх програм та послуг, що відповідають особливостям розвитку всіх дітей дошкільного віку, зокрема з особливими освітніми потребами чи які належать до корінних народів, національних меншин України, а також створюють передумови забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою [11, С.35].

Загальновідомо, що важливим напрямом реформи дошкільної освіти є організація розвивального середовища, що поєднує в собі природне довкілля, світ культури, сенсорно-пізнавальний простір, соціум, ігрове, мовленнєве середовище та середовище особистості дитини. Необхідною умовою такого середовища є опора на особистісно зорієнтовану модель взаємодії між учасниками освітнього процесу (діти-батьки-педагоги). Ця умова дотримується через реалізацію таких

принципів розвивального середовища, як: безпечність, урахування закономірностей розвитку дітей, раціональність, динамічність, активність, комфортність кожної дитини, позитивне емоційне навантаження [13, С.162].

Таким чином, можемо констатувати, що більшість дослідників (Дж. Равен, О.Писарчук, К. Крутій, О.Кошіль, Т. Бреусова та ін.) під таким поняттям розуміють оточення, яке складається із сукупності природних, соціальних, матеріальних чинників, які прямо чи опосередковано впливають на особистість дитини [13, С.163].

Нами з'ясовано, що природне розвивальне середовище виконує мистецько-творчу функцію, що проявляється у формуванні усвідомленого емоційно-ціннісного ставлення до довкілля, як-то: емоційний відгук про красу ландшафтного дизайну, побуту та творах мистецтва; прояв ціннісного ставлення до творчості ландшафтних дизайнерів та художньо-конструктивної діяльності; позитивний відгук на пропозицію залучення до різних видів мистецько-творчої діяльності та отримання задоволення від взаємодії.

Таке природне розвивальне середовище складається з поєднання системи взаємопов'язаних природних і антропогенних об'єктів і явищ, що прямо чи опосередковано впливають на художньо-конструкторську діяльність дітей старшого дошкільного віку. Окрім того, на думку О. Кононко, середовище має дати можливість дитині проявити свої індивідуальні якості, набути зрілої форми, відповідної певному віку. Згідно з цим природне розвивальне середовище сприяє реалізації мистецько-творчих потреб, бажань, інтересів дітей [3].

Разом з тим світ культури – це створений людиною світ. Культурно-пізнавальне середовище є спрямованим насамперед на розвиток творчості особистості, виховання творчого натхнення [1].

Так само, як і культурно-пізнавальне середовище, сенсорно-пізнавальний простір сприяє творчому самовираженню через сформовані предметно-практичні дії та технологічні дії у самотійній та спільній з однолітками художньо-конструкторській діяльності. У Базовому компоненті дошкільної освіти сформованість предметно-практичної та технологічної компетентностей реалізується через здатність дитини реалізовувати творчі задуми з перетворення об'єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого, чи самотійно у процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, завдань з моделювання [11].

У той же час соціум як розвивальне середовище сприяє засвоєнню соціального досвіду, задоволення потреб суб'єкта у спілкуванні.

Тим не менш різноманітне варіативне динамічне розвивальне предметно-ігрове середовище покликане забезпечити свободу вибору особистості дитини старшого дошкільного віку.

Між іншим художньо-мовленнєве середовище акумулює активну взаємодію дитини з іншими комунікаторами та проявляється у здатності відтворювати художньо-естетичні враження від сприйняття літературних і фольклорних творів [1].

Що ж стосується середовища особистості дитини старшого дошкільного віку, то воно покликане сформувати у них художньо-конструкторські уміння (змотивованість до ландшафтотворчої діяльності від естетичного враження споглядання природи; уміння створювати художній образ внаслідок художнього конструювання, моделювання, проектування та декорування; нестандартно та креативно мислити; генерувати нові дизайнерські ідеї; здатність приймати необхідне рішення в умовах вибору альтернативних варіантів; ведення дизайнерської діяльності до «успіху»; отримувати задоволення від художньо-конструкторського процесу та результату нового дизайнерського об'єкту; уміння творчо презентувати свій ландшафтний дизайн) завдяки чотирьохсторонньому процесу взаємодії дитини зі світом природи, мистецтва та соціальним середовищем, тобто включення старшого дошкільника в систему художнього конструювання через засвоєння досвіду дизайнерської діяльності, а також самостійного відтворення цих відносин, у ході яких і відбувається формування неповторної, унікальної особистості дитини-ландшафтного дизайнера.

Другою педагогічною умовою ми обрали педагогічний супровід щодо формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ландшафтного дизайну. Мета якої є: створення у педагогічному колективі єдиного індивідуального маршруту формування основ дизайнерських умінь дітей 5-7 років за допомогою форм, методів, засобів та прийомів.

Державним стандартом дошкільної освіти (2021р.), визначає побудову освітнього процесу з дітьми дошкільного віку на основі формування досвіду дитини у спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх видах діяльності, які реалізуються в дошкільному віці (предметно-практичній, ігровій, образотворчій, пізнавальній та інших) в універсальному розвивальному (ігровому) середовищі на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого,

інтегрованого, соціокультурного принципів організації освітнього процесу [11, С.33].

Проблема педагогічного супроводу особистості розглядалася в дослідженнях Н.Єршової, І. Липського, Б. Серсенбаєвої, Г. Симонової, В.Шишкіної та ін. [4,С.131].

У статті Т. Коростіянець «Педагогічний супровід студентів в освітніх установах педагогічної вищої освіти» етимологію терміна «супровід» автор розглядає як спільні дії (систему, процес, вид діяльності) людей один щодо одного в їх соціальному оточенні, що здійснюються ними в часі та просторі й відповідають ролям, які їм властиві. Метою педагогічного супроводу стає цілеспрямований розвиток особистості супроводжуваної людини, здійснюваний за допомогою спеціальних педагогічних систем (освіти, виховання, навчання, підготовки) в їх інституціональному (структурному) оформленні. Конкретні соціальні ролі стосовно дитини проявляються в суспільстві як ролі «батьків», «наставників», «керівників», «вчителів», «вихователів» [7,С.111-112].

Педагогічний супровід ґрунтується на взаємодії вихователя, який супроводжує, і того, кого супроводжують – дитину старшого дошкільного віку. Цей процес відбувається на засадах принципу педагогіки партнерства у тісній співпраці дітей старшого дошкільного віку та педагогів та реалізації самостійної художньо-конструктивної діяльності вихованців в освітньому процесі з урахуванням їх вікових особливостей психофізичного розвитку.

У зв'язку з цим педагогічний супровід включає правильну організацію та управління дизайнерською діяльністю дорослим, який має глибинні теоретичні знання і володіння засобами художнього конструювання, проектними методами, художніми вміннями й навичками.

Далі з'ясуємо які ж форми, методи, засоби та прийоми забезпечать створення у педагогічному колективі єдиного маршруту формування основ дизайнерських умінь дітей 5-7років.

Залучення дітей старшого дошкільного віку до мистецького світу ландшафтного дизайну відбувається у різних формах навчання як зовнішнього вираження узгодженої художньо-конструкторської діяльності педагога і дітей, що реалізується за визначеним закладом дошкільної освіти порядком та графіком.

Основною традиційною формою дошкільного навчання, за якої вихователь, працюючи з усією групою дітей у встановлений режимом час, організовує і спрямовує пізнавальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини є заняття [6,С.135].

Особливою ж формою організації художньо-конструкторської діяльності в закладі дошкільної освіти є самостійна дизайнерська діяльність дітей старшого дошкільного віку, яка має відбуватися за їх власною ініціативою у вільний час на певній території з використанням різноманітних матеріалів. При цьому, на основі позиції педагога у організації самостійної дизайнерської діяльності педагога, що надає А. Івершинь у навчально-методичному посібнику «Основи дизайну та дитяча праця» [6], ми розглядаємо вихователя, який:

- здійснює непряме керівництво дитячою самостійною діяльністю завдяки словотворчому враженню від зовнішнього спогляданню світу природи;

- формує мотиви самостійної творчості, очищенню предметно-просторової території для творчої діяльності, наповнює його стимулювальними матеріалами;

- зміст та характер самостійної художньої діяльності визначає емоційно-інтелектуальний, художньо-естетичний досвід дітей (інтерес, смакові уподобання, здібності, досягнення тощо) [6, С.131-132];

- інтегрує самостійну художньо-конструкторську діяльність із грою, театралізацією, декораційною, музично-ритмічною діяльністю, літературно-фольклорною діяльністю, за змістом розгортатися як підготовка до ігор (оформлення моделей ландшафтного дизайну, фігур казкових героїв, інших атрибутів та аксесуарів);

- уможливлення педагогом естетичної цінності, ефективності, безпеки та комфорту нового ландшафтного дизайну, що може відбуватися завдяки рефлексивно-оцінної бесіди з дітьми старшого дошкільного віку; залученню їх до відображально-зображальної діяльності, нетрадиційних технік створення зображень; поширення світлин створеного ландшафтного продукту на сайті закладу дошкільної освіти, презентації ландшафтотворення для батьків на батьківських зборах.

Окрім вище представлених методів формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ландшафтного дизайну, ми пропонуємо використовувати: художнє конструювання як своєрідний метод проектування ландшафтного дизайну; моделювання (макетування) як творчий метод художньо-конструкторської діяльності, результатом якого є макет, що відображає просторові об'ємні особливості об'єкта у визначеному масштабі; декорування як методу прикрашання ландшафтного виробу з використанням образотворчих засобів; метод етапності, що полягає у фазовості розв'язання проблемного завдання.

Дослідниця А.Івершинь у навчально-методичному посібнику «Основи дизайну та дитяча праця» пропонує такі прийоми формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей шести років, як-то: слічення, сканування, структурування, систематизація, перекодування, угруповання, добування, асоціація [6, С.114-115].

Третя педагогічна умова полягає у співтворчості, співавторстві, партнерстві з педагогами закладу дошкільної освіти щодо формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного.

Мета якої є: підвищення у фахівців дошкільної освіти основ художньо-конструкторських умінь.

У статті «Методична робота в закладах дошкільної освіти: нормативно-правові аспекти» Т. Шинкар подає поняття методичної роботи як багатоаспектного поняття і передбачає виконання низки важливих завдань у закладі дошкільної освіти: систематичне вивчення стану освітнього процесу, професійної компетентності педагогів, динаміки змін у розвитку здобувачів дошкільної освіти; консультування та допомога педагогам щодо планування освітнього процесу з дітьми; організація співпраці з батьками; моделювання змісту, форм та методів освітнього процесу; підвищення педагогічної майстерності та вдосконалення професійної компетентності педагогів; вивчення, узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду; створення сприятливого психологічного клімату в педагогічному колективі; добір та опрацювання методичної, наукової літератури та надання рекомендацій щодо її впровадження в освітній процес закладу дошкільної освіти тощо. Тому питання нормативно-правового забезпечення виступає першочерговим в організації методичної роботи в закладі дошкільної освіти [15].

Для задоволення потреб сучасного педагога та підвищення їх творчого потенціалу з формування основ художньо-конструкторських умінь, у методичній діяльності варто використовувати нові інтерактивні форми взаємодії, а саме:

– соціально-психологічний театр (або схожа форма – педагогічний плейбек), суть якого полягає у тому, що акторам і глядачам (і ті, й інші обираються з числа педагогів) пропонується прожити на сцені своє минуле чи змоделювати майбутнє, побути тим, ким хочеться стати в реальному житті, або ж відтворити те, що існує в уяві (Л. Присяжнюк, Н. Уманська та ін.). За таким сценарієм педагогу-методисту можна запропонувати вихователям побути у ролі ландшафтного дизайнера; змоделювати свій робочий дизайн одягу; наявні проблеми та можливі шляхи (або варіанти) створення ландшафтного дизайну після завершення військового стану;

– коучинг як систематичний процес співробітництва, у ході якого коуч сприяє покращанню виконання дизайнерських завдань з формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку, збільшенню досвіду з оформлення ландшафтного дизайну, самонавчанню й особистісному мистецько-творчому зростанню педагогів;

– віртуальний методичний кабінет як рубрика на сайті закладу дошкільної освіти, де будуть розміщені сучасні навчально-методичні матеріали по темі, з якими можна ознайомитися в електронному вигляді, роздруковувати, коригувати, додавати нові матеріали (наприклад, статті), використовувати у освітньому процесі, презентувати досягнення для інспекторсько-методичних комісій;

– воркшоп – діяльна технологія групової роботи, в основу якої закладено «інтенсивну групову взаємодію, спрямовану на отримання динамічного знання» [9, С.131];

– тематичний марафон як форма освітньої діяльності, перевагою якої є реалізація мотиваційних дизайнерських завдань з метою формування основ художньо-конструкторських умінь фахівців впродовж конкретно визначеного часу;

– фестиваль педагогічних ідей, на якій здійснюється пропаганда перспективного досвіду ландшафтного проектування, обмін досвідом педагогічного супроводу з упровадження нових дизайнерських знахідок;

– методичний аукціон, на якому педагоги діляться ідеями ландшафтотворення;

– методичний ландшафтний проєкт досягнення мети через детальну розробку проблеми – технології ландшафтного проектування, яка повинна завершитися реальними практичним, результатом – створенням ландшафтного дизайну;

– методичний бенефіс – групова форма роботи, яка передбачає комплексне ознайомлення з носієм ефективного прогресивного педагогічного досвіду: доповідь-розповідь про зміст досвіду, вивчення творчої лабораторії (робочого кабінету педагога), ознайомлення з розробленими дидактичними матеріалами, конспектами занять, відвідування відкритих занять тощо [2, С.290];

– віртуальний арт-ландшафт як форма організації методичної роботи у вигляді створення онлайн проєкту ландшафтного дизайну.

Ефективність методичної діяльності зумовлена цілісністю та системністю організації традиційних та нетрадиційних форм роботи, на яких здійснюється не тільки науково-дослідна співпраця, а й апробація

інноваційного педагогічного досвіду та самопрезентація особистостей вихователів як творчих педагогів-новаторів.

Четверта педагогічна умова представлена педагогічною взаємодією з батьками з проблеми формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобами ландшафтного дизайну.

Мета якої є: створення єдності педагогічного впливу на дитину старшого дошкільного віку.

Не секрет, що одним з пріоритетним завдань закладу дошкільної освіти під час дії правового режиму воєнного стану є налагодження комунікації з усіма учасниками освітнього процесу, зокрема, партнерська взаємодія між батьками та педагогічним колективом.

Заклад дошкільної освіти за допомогою сайту може організувати взаємодію всіх учасників освітнього процесу, створити віртуальну бібліотеку, своєрідний банк освітніх ресурсів, постійно оновлювати і поповнювати інформаційне наповнення сайту, використовувати ресурси онлайн-освіти, забезпечити залучення тимчасово переміщених дітей та їхніх сімей до різних програм з дошкільної освіти [12, С.16].

Нами з'ясовано завдання співпраці педагогів закладу дошкільної освіти з батьками дітей старшого дошкільного віку за умови організації двох напрямків роботи, зокрема:

– просвітницька діяльність (ознайомлення дорослих з поняттями «художньо-конструкторські уміння», «ландшафтний дизайн», пропаганда принципів формування основ художньо-конструкторських умінь в домашніх умовах; презентація методів, прийомів та засобів формування основ художньо-конструкторських умінь);

– профілактична діяльність (формування важливості формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей як майбутніх «творців-відбудовників» держави).

Для реалізації запропонованих завдань з просвітницької діяльності пропонуємо організувати: онлайн консультації, виготовлення інформаційних презентацій, трансляція необхідної інформації через телеграм-канал педагога, індивідуальні консультації.

Профілактичну діяльність рекомендуємо реалізовувати через дні відкритих дверей, благодійні акції, батьківські збори, вечори запитань та відповідей, засідання батьківського комітету, створення груп батьків-порадників.

Висновки. Аналіз вітчизняних доробків з проблеми, дозволив визначити сутність поняття «педагогічні умови» та теоретично

обґрунтувати змістовий контекст чотирьох педагогічних умов формування основ художньо-конструкторських умінь у дітей старшого дошкільного віку засобом ландшафтного дизайну. Результативність зазначених у дослідженні педагогічних умов можлива тільки за спільних зусиль педагогів, дітей та батьків, гармонізації їх взаємин. Тому необхідно, щоб взаємодія у системі «педагог-дитина старшого дошкільного віку», «педагог-педагог», «педагог-батьки» велась цілеспрямовано, планомірно та систематично тощо.

Література:

1. Богущ А.М. Культурологічний підхід до організації розвивального середовища у вищому навчальному закладі в аспекті спадщини В. Сухомлинського. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. Одеса. 2010. № 7. С. 8-11.
2. Вітер Л.Ю. Організація роботи з питань збереження здоров'я та безпеки життєдіяльності в закладі дошкільної освіти. *Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія / за заг. ред. акад. Н.Г. Ничкало, акад. І.Ф. Прокопенка*. Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. С.287-292.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Зайцева Л.І. Значення розвивального середовища в ознайомленні дітей дошкільного віку з властивостями матеріалів та речовин. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи*: зб. наук. праць. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. С.172-179.
5. Звягіна Г.О., Потоцька О.І. Супровід освітнього процесу у закладах вищої освіти в складних умовах. *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)*: зб. матеріалів IV Міжнародної наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 23-24 лютого. 2023 р. Запоріжжя: ЗДМУ, 2023. С.131-132.
6. Івершинь А. Г. Основи дизайну та художня праця: навч.-метод. посіб. Одеса: Державний заклад «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського», 2022. 203 с.
7. Коростіянець Т.П. Педагогічний супровід студентів в освітніх установах педагогічної вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*: зб. наук. праць Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. Одеса, 2019. Вип. 12. С. 111-115.
8. Литвин А. Методологічні засади поняття «Педагогічні умови»: практ. посіб. 3-е вид. Львів:ЛДУБДЖ, 2020. 88 с.
9. Наливайко О., Друганова О., Іваненко Л. Використання технології «воркшоп» у роботі зі студентами класичних університетів. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2019. Вип. 3-4. С. 129-137.
10. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології: інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ: Видавництво дім «Слово», 2004. 616 с.
11. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 20.05.2022).

12. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році: Лист МОН від 27.07.2022 р. № 1/8504-22. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20222023-navchalnomu-roci> (дата звернення: 27.07.2022).

13. Смолюк С. Сутність поняття «розвивальне середовище» закладу дошкільної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 31. Том 4. С.159-163.

14. Хриков Є.М. Педагогічні умови в структурі наукового знання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*, 2022. Вип. 4. С.5-10.

15. Шинкар Т. Методична робота в закладах дошкільної освіти: нормативно-правові аспекти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип 28, том 4. С.252-257.

16. Шинкар Т. Ретроспективний аналіз форм методичної роботи в закладах дошкільної освіти. *Грааль науки*, 2021. Вип.10. С. 458-463.

17. Юрчук Ю.Ю. Формування інтересу до занять дитячим дизайном у дітей старшого дошкільного віку. Кваліфікаційна робота. Ніжин, 2019. 122 с.

References:

1. Bohush, A.M. (2010). Kulturolohichniy pidkhid do orhanizatsii rozvyvalnoho seredovyscha u vyshchomu navchalnomu zakladi v aspekti spadshchyny V. Sukhomlynskoho [A cultural approach to the organization of a developmental environment in a higher educational institution in the aspect of the heritage of V. Sukhomlynskyi]. *Nauka i osvita: naukovo-praktychnyi zhurnal – Science and education: a scientific and practical journal*. Odesa, 7, S. 8-11 [in Ukrainian].

2. Viter L.Yu. (2020). Orhanizatsiia roboty z pytan zberezhennia zdorov'ia ta bezpeky zhyttiediialnosti v zakladi doshkilnoi osvity [Organization of work on issues of health and safety in preschool education.]. *Osvita doroslykh: svitovi tendentsii, ukrainski realii ta perspektyvy : monografiia–Adult education: global trends, Ukrainian realities and prospects: monograph* / za zah. red. akad. N.H. Nychkalo, akad. I.F. Prokopenka. Instytut pedahohichnoi osvity ta osvity doroslykh imeni I. Ziaziuna NAPN Ukrainy, Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni H.S. Skovorody. Kharkiv: FOP Brovin O.V., S.287-292. [in Ukrainian].

3. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education]. (2008). / Akad. ped. nauk Ukrainy; holov. red. V. H. Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter, 1040 s [in Ukrainian].

4. Zaitseva L.I. (2020). Znachennia rozvyvalnoho seredovyscha v oznaiomlenni ditei doshkilnoho viku z vlastyvoistyamy materialiv ta rehovyn [The importance of the developmental environment in familiarizing preschool children with the properties of materials and substances]. *Doshkilna osvita v konteksti idei Novoi ukrainskoi shkoly–Preschool education in the context of the ideas of the New Ukrainian School*. Khmelnytskyi: FOP Melnyk A.A., S.172-179 [in Ukrainian].

5. Zviahina H.O., Pototska O.I. (2023). Suprovid osvitnoho protsesu u zakladakh vyshchoi osvity v skladnykh umovakh [Support of the educational process in institutions of higher education in difficult conditions]. *Sotsialno-etychni ta deontolohichni problemy suchasnoi medytsyny (nemedychni problemy v medytsyni): zb. materialiv IV Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf., m. Zaporizhzhia, 23-24 liutoho. 2023 r. Zaporizhzhia: ZDMU, S.131-132* [in Ukrainian].

6. Ivershyn A. H. (2022). *Osnovy dyzainu ta khudozhnia pratsia* [Basics of design and artwork]. Odesa: Derzhavnyi zaklad «Pivdenoukrainskyi natsionalnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho» [in Ukrainian].

7. Korostiianets T.P. (2019). Pedahohichni suprovid studentiv v osvithnikh ustanovakh pedahohichnoi vyshchoi osvity [Pedagogical support of students in educational institutions of pedagogical higher education]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy Odesa*, 12, S. 111-115 [in Ukrainian].

8. Lytvyn A. (2020). Metodolohichni zasady poniattia «Pedahohichni umovy» [Methodological principles of the concept of «Pedagogical conditions»]. Lviv:LDUBDZh, 3, 88 s [in Ukrainian].

9. Nalyvaiko O., Druhanova O., Ivanenko L. (2019). Vykorystannia tekhnolohii «vorkshop» u roboti zi studentamy klasychnykh universytetiv [Using the «workshop» technology in working with students of classical universities]. *Pedahohichni protses: teoriia i praktyka– Pedagogical process: theory and practice*, 3-4, S. 129-137. [in Ukrainian].

10. Pidlasyi I.P. (2004). Praktychna pedahohika abo try tekhnolohii– Practical pedagogy or three technologies. Kyiv: Vydavnytstvo dim «Slovo» [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (Derzhavnoho standartu doshkilnoi osvity) nova redaktsiia [On approval of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education) new edition]: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.01.2021 r. № 33. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].

12. Pro okremi pytannia diialnosti zakladiv doshkilnoi osvity u 2022/2023 navchalnomu rotsi [On specific issues of the activities of preschool education institutions in the 2022/2023 academic year]: Lyst MON vid 27.07.2022 r. № 1/8504-22. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osvity-u-20222023-navchalnomu-roci> [in Ukrainian].

13. Smoliuk S. (2020). Sutnist poniattia «rozvyvalne seredovyshche» zakladu doshkilnoi osvity [The essence of the concept of «developmental environment» of a preschool education institution.]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk–Current issues of humanitarian sciences* / [redaktory-uporiadnyky M. Pantiuk, A. Dushnyi, I. Zymomria]. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 31, 4, S. 159-163. [in Ukrainian].

14. Khrykov Ye.M.(2022). Pedahohichni umovy v strukturі naukovoho znannia [Pedagogical conditions in the structure of scientific knowledge]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Pedahohichni nauky–Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi. Pedagogical sciences*, 4, S.5-10. [in Ukrainian].

15. Shynkar T. (2020). Metodychna robota v zakladakh doshkilnoi osvity: normatyvno-pravovi aspekty [Methodical work in preschool education institutions: regulatory and legal aspects]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 28, 4, S.252-257. [in Ukrainian].

16. Shynkar T. (2021). Retrospektyvnyi analiz form metodychnoi roboty v zakladakh doshkilnoi osvity [Retrospective analysis of forms of methodical work in preschool education institutions]. *Hraal nauky – Hraal of science*, 10, S. 458-463. [in Ukrainian].

17. Yurchuk Yu.Yu. (2019). Formuvannia interesu do zaniat dytiachym dyzainom u ditei starshoho doshkilnoho viku [Formation of interest in children's design activities among children of older preschool age]. *Kvalifikatsiina robota*. Nizhyn, 2019. 122 s. [in Ukrainian].